

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 23.2.2011
COM(2011) 78 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Pregled „Akta za mala podjetja“ za Evropo

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Pregled „Akta za mala podjetja“ za Evropo

1. UVOD

„Akt za mala podjetja“ za Evropo (SBA)¹ zagotavlja obširen okvir politike MSP, spodbuja podjetništvo ter umešča načelo „najprej pomisli na male“ v oblikovanje zakonodaje in politike za krepitev konkurenčnosti MSP.

SBA temelji na desetih načelih in nekaterih konkretnih ukrepih politike in zakonodajnih ukrepih ter poziva Komisijo in države članice k obravnavi ovir, ki zmanjšujejo možnosti MSP za rast in ustvarjanje delovnih mest. To sporočilo preučuje izvajanje SBA in ocenjuje nove potrebe MSP, ki delujejo v sedanjem gospodarskem okolju, v katerem vedno težje pridobivajo financiranje ter dostopajo do trgov. SBA mora prispevati k uresničevanju ambicioznih ciljev novega programa reform Komisije, strategije Evropa 2020², ki v ključnih vodilnih pobudah že določa nekatere ustrezne ukrepe za MSP. V letnem pregledu rasti³, ki ga je Komisija predstavila januarja leta 2011, je podan sklep, da izpolnjevanje strategije Evropa 2020 za spodbujanje rasti v EU poleg proračunske konsolidacije zahteva tudi proaktivne politike, vključno z ukrepi za izboljševanje okolja za industrijo in poslovanje, zlasti glede MSP. Razprava o ključnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti za ponovni zagon enotnega trga, vključno s pobudami za krepitev konkurenčnosti MSP, se je začela tudi s sporočilom Komisije „K aktu za enotni trg“.

Ta dokument predstavlja pregled napredka v prvih dveh letih SBA, določa nove ukrepe za odziv na izzive gospodarske krize, o katerih poročajo zainteresirane strani, ter predlaga načine za izboljšanje uporabe in izvajanja SBA z jasno vlogo zainteresiranih strani, pri čemer so v ospredju poslovne organizacije. Obenem se upošteva drugačnost vsakega MSP: njihove različne velikosti, področja delovanja in pravne oblike zahtevajo ustrezno pozornost oblikovalcev politik. Izkazuje pa tudi zavezanost Komisije nadaljevanju izvajanja SBA, pri čemer so države članice pozvane, da tudi same prispevajo svoj delež.

2. IZVAJANJE SBA VZTRAJNO NAPREDUJE, VENDAR JE TREBA STORITI VEČ

SBA temelji na desetih ključnih načelih in številnih konkretnih ukrepih, ki jih je decembra 2008 v celoti podprl Evropski svet. Evropska komisija in države članice so se zavezale k določitvi potrebnih ukrepov za izboljšanje zakonodajnega, upravnega in poslovnega okolja ter podporo evropskim MSP. V središču pozornosti so bila in ostajajo tri področja: zagotavljanje dostopa do financiranja, izkoriščanje enotnega trga v največji možni meri ter pametna pravna ureditev.

¹ Sporočilo Komisije „Najprej pomisli na male“, „Akt za mala podjetja“ za Evropo, COM(2008) 394 konč.

² http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

³ COM(2011) 11 konč.

Prvo poročilo o ukrepih Komisije in držav članic za izvajanje SBA je bilo objavljeno decembra 2009⁴. Ta oddelek izhaja iz teh rezultatov ter ocenjuje, kako in v kakšnem obsegu EU in države članice izvajajo SBA.

2.1. Napredek Evropske komisije

Velik korak naprej pri izboljšavah poslovnega okolja

Vse v SBA predvidene zakonodajne pobude so bile sprejete razen uredbe, ki določa statut evropske zasebne družbe (SPE) in o kateri se Svet še posvetuje. Komisija poziva države članice, da jo takoj sprejmejo in tako omogočijo zmanjšanje upravnih obremenitev pri čezmejnem poslovanju. Direktiva o elektronskem izdajanju računov, ki jo je Svet sprejel leta 2010, je koristna zlasti, ker je omogočila, da je pošiljanje elektronskih računov enakovredno računom v papirnati obliki. Poleg tega je za podjetja s prometom, manjšim od 2 milijonov EUR, na voljo izbirna ureditev po plačani realizaciji, ki jim omogoča odlog knjiženja DDV do prejema plačila strank⁵. Direktiva o boju proti zamudam pri plačilih, ki jo je Svet sprejel januarja 2011, državnim organom nalaga plačilo v 30 dneh, glede plačil med podjetji pa določa zgornjo mejo 60 dni, če se podjetja izrecno ne dogovorijo drugače in če to ni skrajno krivično do upnika⁶. Države članice so pozvane, da takoj izvedejo Direktivo. Poleg tega je Komisija pri svojih ocenah učinkov začela uporabljati „test MSP“.

Vloga EU pri dostopu do financiranja je večja

Za boljši dostop do financiranja za MSP finančni instrumenti v okvirnem programu za konkurenčnost in inovativnost (CIP) še naprej omogočajo naložbe tveganega kapitala in zagotavljajo jamstva za posojila MSP. 90 % od več kot 100 000 MSP, ki so doslej izkoristila ugodnosti iz finančnih instrumentov CIP, predstavljajo mikropodjetja. Po pričakovanjih bo do leta 2013 te instrumente izkoristilo še 200 000 MSP. Vsako MSP, ki prejme posojilo s poroštvom, v povprečju ustvari 1,2 delovnega mesta⁷. Komisija je ustanovila tudi stalni finančni forum za MSP, ki združuje predstavnike MSP, banke, akterje na trgu in druge finančne institucije, vključno z EIB, za obravnavo različnih praktičnih ovir, s katerimi se pri pridobivanju posojil soočajo MSP. Poleg tega je bil začasni okvir za ukrepe državnih pomoči, ki MSP omogoča dodatno pomoč, delno podaljšan do konca leta 2011⁸.

Dostop do trga se izboljšuje, zlasti pri javnih naročilih

Komisija in evropski organi za standardizacijo so dosegli velik napredek pri spodbujanju dostopa MSP do razvoja in uporabe standardov. S finančno podporo Komisije številni strokovnjaki, ki zastopajo interese MSP, pomagajo pri oblikovanju MSP bolj prijaznih standardov, pri čemer evropske organizacije za standardizacijo začenejajo pospeševati dostop MSP do standardov, npr. z vzpostavitvijo služb za pomoč uporabnikom in portalov za MSP.

Na področju javnih naročil je nedavna raziskava Komisije pokazala, da se MSP pri dostopu do javnih naročil zdaj soočajo z manj upravnimi obremenitvami in imajo boljše možnosti pri skupnih ponudbah. V obdobju 2006–2008 so zavarovali 33 % celotne vrednosti pogodb o

⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/implementation/files/sba_imp_en.pdf.

⁵ Poseben oddelek o MSP vključuje tudi Zelena knjiga Komisije o prihodnosti DDV.

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/fighting-late-payments/index_en.htm.

⁷ SEC(2005) 0433 konč., Priloga k COM(2005) 121 konč.

⁸ Sporočilo Komisije: Začasni okvir Unije za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi (UL C 6, 11.1.2011, str. 5).

javnih naročil nad pragovi direktiv EU, njihov skupni delež v gospodarstvu, izračunan na podlagi njihovega skupnega prometa, pa znaša 52 %⁹.

Novembra 2010 je Komisija odprla Center EU za MSP na Kitajskem, ki evropskim MSP, ki želijo izvažati ali vlagati na azijski trg, zagotavlja informacije, nasvete, usposabljanje in priložnosti za navezovanje stikov.

Podjetništvo se uveljavlja v novi inovacijski politiki

„Evropski teden MSP“ je nadaljeval z zagotavljanjem vseevropske platforme z več kot 1 500 prireditvami in 3 milijoni udeležencev¹⁰. To se bo nadaljevalo tudi v letu 2011 in pozneje. Poleg tega program „Erasmus za mlade podjetnike“, ki se je začel leta 2009, omogoča usposabljanje na delovnem mestu za nastajajoče in nove podjetnike s ciljem spodbujati čezmejno povezovanje in poslovno sodelovanje z izkušenimi podjetniki. Nenazadnje pa je treba omeniti tudi Evropsko mrežo ambasadork ženskega podjetništva, ki jo je Komisija leta 2009 ustanovila z namenom, da bi k podjetništvu pritegnila več žensk, in jo zdaj tvori približno 250 uspešnih podjetnic¹¹.

Komisija je podjetnike in MSP postavila v središče inovacijske in raziskovalne politike¹². Njen cilj je odstranitev preostalih ovir „udeležanju idej na trgu“ in spodbujanje podjetniške miselnosti. Predlog vključuje nove finančne instrumente za novo ustavljena podjetja in hitrorastoča podjetja na trgu EU in svetovnih trgih (npr. posojila, tvegani kapital in financiranje na osnovi delitve tveganja), nadaljnje poenostavljanje programov EU za raziskovanje in inovacije, ugodne pravice intelektualne lastnine (IPR) in strateško uporabo proračunskih sredstev za javna naročila. Za izmenjavo znanja in idej namerava Komisija tudi podpirati mednarodno konkurenčne grozde, ki združujejo velika podjetja in MSP, univerze, raziskovalne centre ter skupnosti znanstvenikov in izvajalcev.

Programi kohezijske politike¹³ ter Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)¹⁴ so ključni za spreminjanje prednostnih nalog SBA v praktične ukrepe na terenu, obenem pa zagotavljajo dopolnjevanje podpore EU ter nacionalne in regionalne podpore. Regije je treba z nadaljnjimi naložbami spodbujati k iskanju posebnih niš na področju inovacij v skladu s „strategijami pametne specializacije“.

2.2. Razvoj v državah članicah

Napredek pri izboljšavah poslovnega okolja je počasen

Vse države članice priznavajo pomembnost hitrega izvajanja SBA, vendar se njihovi pristopi in doseženi rezultati precej razlikujejo¹⁵. Večina držav članic je sprejela nacionalne cilje za zmanjšanje upravnih obremenitev, vendar jih vse ne zmanjšujejo učinkovito. „Test MSP“ je v

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/public-procurement/index_en.htm.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/sme-week/>.

¹¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/women/ambassadors/index_en.htm.

¹² Vodilna pobuda Evrope 2020 „Unija inovacij“, ki jo je Komisija sprejela oktobra 2010.

¹³ Sporočilo „Prispevek regionalne politike k pametni rasti v okviru strategije Evropa 2020“, COM(2010) 553.

¹⁴ http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/leg/index_sl.htm in

http://ec.europa.eu/agriculture/fin/index_en.htm.

¹⁵ Primeri ukrepov držav članic za izvajanje SBA so vključeni v Prilogo.

svoj pristop k nacionalnemu odločanju vključilo le nekaj držav članic (Belgija, Danska, Finska, Nemčija, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo).

Dostop do financiranja se je izboljšal, vendar izziv ostaja v rokah držav članic

Kot odziv na finančno in gospodarsko krizo je večina držav članic sprejela ukrepe za boljši dostop MSP do financiranja, zlasti bančnih posojil, z ugodnimi podrejenimi posojili, shemami jamstev za posojila ali mikrokreditnimi programi. Šest držav članic (Belgija, Madžarska, Francija, Nemčija, Irska in v zadnjem času Finska) je imenovalo „ombudsmana za posojila“. Ker je dostop do financiranja vendarle večinoma v rokah držav članic, je upravičen odločnejši pristop.

Dostop do trgov se izboljšuje, saj države članice uvajajo inovativne postopke oddaje javnih naročil ter e-upravo

Nekatere vlade podpirajo internacionalizacijo MSP, npr. s finančno podporo za spodbujanje izvoza, strategije dostopa na trg in sodelovanje na sejnih (Ciper, Češka, Danska, Estonija, Francija, Nemčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovaška, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo). Nekatere izmed njih (npr. Danska, Slovenija) se osredotočajo na hitrorastoča podjetja, ki so se pripravljena internacionalizirati; spet druge so ustanovile nove agencije za spodbujanje izvoza (npr. Luksemburg) ali nove podporne programe (npr. Madžarska). Poskusno se izvaja tudi mentorski program, v okviru katerega velika podjetja podpirajo internacionalizacijo MSP (npr. Francija).

Le nekaj držav je začelo s spodbujanjem Evropskega kodeksa najboljših praks za lažji dostop MSP do javnih naročil (npr. Avstrija, Ciper, Francija, Nemčija, Madžarska, Irska, Litva, Poljska, Portugalska, Švedska in Združeno kraljestvo). Najbolj razširjena ukrepa na tem področju, ki je prijazen do MSP, sta še vedno razdeljevanje razpisov na sklope, ko je to mogoče, ter olajševanje dostopa do informacij s centraliziranimi spletišči, interaktivnimi spletnimi stranmi in drugimi izboljšavami elektronske nabave.

Nekatere države članice so razvile nove modele za spodbujanje sodelovanja med podjetji (npr. Italija s poslovnimi omrežji in Nemčija z mrežami grozdov).

Za podporo podjetništvu v tem težkem gospodarskem obdobju morajo države članice povečati svoja prizadevanja za poenostavljanje stečajnih postopkov

Na področju poenostavljanja stečajnih postopkov ni mogoče poročati o napredku. Le pet držav članic (Belgija, Finska, Irska, Španija in Združeno kraljestvo) izpolnjuje priporočilo, da se v primeru stečaja, ki ni posledica goljufije, vsi pravni postopki prenehanja podjetja zaključijo v enem letu. Položaj je enak kot v letih 2009 in 2008.

Države članice pa velik napredek dosegajo pri omogočanju cenovno dostopnejšega in hitrejšega ustanavljanja podjetij. Leta 2010 sta bila povprečni čas in strošek ustanovitve zasebnega podjetja z omejeno odgovornostjo 7 dni (12 dni leta 2007) ter 399 EUR (485 EUR leta 2007)¹⁶.

¹⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/public-procurement/index_en.htm.

2.3. Potrebni so nadaljnji ukrepi.

- Od sprejetja SBA je bilo doseženo že veliko. Komisija je vestno izpolnjevala svoje obveznosti ter izvedla večino obljubljenih ukrepov. Pri državah članicah pa dosežki niso tako dosledni. Da bi SBA lahko dosegel cilj gospodarske politike, ki je prijazna MSP, je pomembno v celoti zagotoviti izvajanje ukrepov, h katerim so se ob sprejetju SBA obvezale EU in države članice. Obenem pa je v gospodarskem okviru prišlo do številnih sprememb in pojavili so se novi izzivi. Da bi se politika MSP lahko ustrezno odzivala na sedanje okoliščine, je bistveno gledati v prihodnost.
- Zato pregled SBA predlaga sklop novih ukrepov kot odziv na izzive **gospodarske krize** in za nadaljnji razvoj obstoječih ukrepov v skladu s **strategijo Evropa 2020** na naslednjih področjih:
 - uresničevanje pametne pravne ureditve glede evropskih MSP,
 - posvečanje posebne pozornosti finančnim potrebam MSP,
 - široko zasnovan pristop h krepitvi dostopa do trga za MSP,
 - pomoč pri prispevanju MSP k energetsko učinkovitemu gospodarstvu, in
 - spodbujanje podjetništva, ustvarjanja novih delovnih mest in vključujoče rasti.

Ti ukrepi bodo učinkoviti le, če bodo temeljili na dobrem upravljanju SME. Načini izboljšav so predlagani v pregledu SBA, v katerem so določene jasne vloge zainteresiranih strani.

3. NOV ZAGON ZA SBA

3.1. Pametna pravna ureditev mora postati resničnost za evropska MSP

Ključno načelo SBA ostaja izvajanje načela „najprej pomisli na male“. Povezano je s poenostavljanjem zakonodajnega in upravnega okolja, v katerem delujejo MSP, zlasti z oblikovanjem temu ustreznih predpisov, vključno z načelom enkratnega opravljanja formalnosti ali z uporabo orodij, kot so e-uprava in rešitve „vse na enem mestu“. Čeprav si Komisija in države članice vedno močneje prizadevajo za izvajanje tega načela, je njegovo uporabo še vedno mogoče bolj sistematizirati na podlagi programa pametne pravne ureditve¹⁷.

Komisija bo v svojem postopku ocene učinka še naprej krepila uporabo „testa MSP“ za zagotovitev, da se učinki na MSP natančno analizirajo in upoštevajo pri vseh ustreznih zakonodajnih predlogih in predlogih politike, pri čemer morajo biti jasno navedeni količinsko opredeljeni učinki na MSP, kjer je mogoče in primerno. Pri „preverjanju konkurenčnosti“ svojih predlogov bo Komisija analizirala zmožnost evropskih podjetij, zlasti MSP, da konkurirajo na trgih EU in v tujini. Poleg tega je treba prepoznati razlike med mikro-, malimi in srednjimi podjetji, jih upoštevati pri izvajanju „testa MSP“ ter, kjer je ustrezno, predvideti posebne ukrepe, kot so znižanje prispevkov ali poenostavitve obveznosti poročanja. Kadar je odločitev glede izvajanja teh vrst ukrepov prepuščena državam članicam, jih morajo te uporabljati. Države članice se morajo tudi izogibati pretirano natančnemu izvrševanju

¹⁷ Sporočilo o pametni pravni ureditvi v EU, COM (2010) 543.

predpisov, tj. preseganju zahtev zakonodaje EU ob prenosu direktiv v nacionalno zakonodajo. Komisija potrjuje, da je pri tem pripravljena pomagati državam članicam.

Za zagotovitev ustreznosti pravnega okvira in za prepoznavanje kumulativnih učinkov zakonodaje bo Komisija izvajala ocene ustreznosti obstoječe zakonodaje, pri čemer bodo vrednotenja posameznih delov zakonodaje dopolnjena z bolj celostnim pristopom. To bo pomagalo pri prepoznavanju neskladij in zastarelih ali neučinkovitih ukrepov ter še naprej zmanjševalo obremenitev MSP, tudi tistih, ki delujejo v neindustrijskih sektorjih, na primer na področju trgovine ali obrti. Razvoj takega pristopa trenutno poteka na področju storitev s ciljem testirati splošno delovanje enotnega trga za storitve, zlasti glede MSP¹⁸.

Zelo pomemben cilj je poenostavljanje. Komisija bo do oktobra 2011 poenostavila preglednost in zahteve glede poročanja pri manjših podjetjih, ki kotirajo na borzi. Komisija tudi ocenjuje poenostavitev revizijskih zahtev pri malih podjetjih za uresničevanje politike zelene knjige o revizijski politiki¹⁹.

Eden od bistvenih delov SBA je tesno sodelovanje z zainteresiranimi stranmi pri razvijanju politike MSP v EU. Odločitev za podaljšanje obdobja javnih posvetovanj, ki jih bo Komisija organizirala od leta 2012 dalje, z osmih na dvanajst tednov, bi moralo zainteresiranim stranem dati več časa za posvetovanje s svojimi člani in utrditev svojih stališč glede pobud, povezanih z MSP. Povratne informacije, prejete od uveljavljenih predstavniških organov MSP na nacionalni ravni in ravni EU, dopolnjujejo prenovljeni odbori za MSP mreže Enterprise Europe Network.

Treba je krepiti prizadevanja za odzivnost javnih uprav na MSP, zlasti z večjo uporabo rešitev e-uprave. Akcijski načrt e-uprave²⁰ določa najrazličnejše ukrepe, ki bodo MSP omogočili, da porabijo manj časa za upravne postopke, vključno s spodbujanjem čezmejne elektronske nabave. S ciljem precejšnje poenostavitve takšnih postopkov bo Komisija tudi sodelovala z državami članicami pri nadaljnjem razvoju „enotnih kontaktnih točk“ v uporabniku prijazne portale e-uprave, ki omogočajo elektronsko izpolnjevanje vseh potrebnih upravnih zahtev, tudi čezmejnih.

Komisija bo:

- zagotovila, da bo pri ocenjevanju novih predlogov glede MSP na voljo celotno strokovno znanje o MSP, pri čemer se bodo upoštevale razlike v velikosti podjetij, kjer bo primerno;
- v celotni EU spodbujala načelo enkratnega opravljanja formalnosti, pri čemer naj državni organi in upravni organi ne bi zahtevali istih informacij, podatkov, dokumentov ali potrdil, ki so jim že na voljo v okviru drugih postopkov;
- poenostavila računovodski okvir EU s pregledom osnovnih zahtev za zaključne račune in konsolidirane zaključne račune (četrta in sedma direktiva) družb z omejeno odgovornostjo;
- v skladu s sporočilom o pametni pravni ureditvi raziskala možnost določitve količinsko opredeljenih ciljev za zmanjšanje pretirano natančnega izvrševanja predpisov v državah

¹⁸ COM(2011) 20.

¹⁹ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/green_paper_audit_en.htm.

²⁰ http://ec.europa.eu/information_society/activities/egovernment/action_plan_2011_2015/index_en.htm.

članicah;

- izvajala ocene ustreznosti zakonodaje za ugotovitev, ali pravni okvir področja politike ustreza svojemu namenu, ter za določitev potrebnih izboljšav v nasprotnem primeru;
- izvajala ocene učinkovitosti enotnega trga za prepoznavanje in morebitno odstranjevanje težav pri medsebojnem delovanju delov zakonodaje EU, ki se uporabljajo hkrati;

Države članice so pozvane, da:

- sistematično obravnavajo učinek zakonodaje na MSP z uporabo „testa MSP“ in pri tem upoštevajo razlike v velikosti podjetij, kjer je primerno;
- vsako leto ob določenem času predstavijo načrt prihodnje zakonodaje na področju poslovanja podjetij, ki bo začela veljati v naslednjem proračunskem obdobju;
- načelo „najprej pomisli na male“ uporabljajo ne le pri zakonodaji, temveč tudi pri upravnih postopkih, ki vplivajo na MSP (npr. z uvedbo enega samega sogovornika in zmanjšanjem obveznosti poročanja).

3.2. Zaradi gospodarskih razmer mora posebna pozornost veljati finančnim potrebam MSP

SBA poziva EU in države članice, da olajšajo dostop do financiranja za MSP, vključno s podpiranjem pravočasnih plačil pri trgovinskih poslih. Kljub izvedljivemu poslovnemu modelu in krogu rednih strank sta se finančni položaj in kreditna sposobnost številnih MSP poslabšala zaradi gospodarske krize. Najnovejše študije Evropske centralne banke (ECB) o posojilih tudi kažejo, da so nekatere evropske banke poostrile kreditne standarde za podjetja²¹. Potrebne so nove pobude za boljši dostop MSP do financiranja, tudi prek finančnih trgov in spodbujanja naložb s proračunskimi politikami. Zaradi velike zadolženosti so številna MSP občutljiva za težke razmere na finančnem trgu. Zato morajo države članice zagotoviti pobude za naložbe dobička v lastni kapital in pri tem upoštevati, da so potrebe v rast usmerjenih mladih podjetij in uveljavljenih klasičnih evropskih MSP različne. Za obravnavo prepoznanih primerov nedelovanja trga je treba javne sheme financiranja MSP spodbujati na nacionalni in evropski ravni ter jih poenostaviti za boljšo dostopnost. Posebna pozornost mora veljati vprašanju financiranja prve faze rasti podjetja.

Nove zakonske določbe za finančne institucije, uvedene na ravni EU ali držav članic, je treba primerno uravnotežiti, spremljati pa jih morajo tudi ocene učinka („test MSP“). Pri predlogu za povečanje kapitalskih zahtev za banke leta 2011 bo Komisija posebno pozornost namenila učinku na kreditiranje MSP.

Izboljšane in učinkovitejše sheme jamstev za posojila so ključne za MSP, ki nimajo vedno kritja za najeta posojila. To še zlasti velja za tiste, ki si izposodijo majhne vsote, saj boljše zagotavljanje mikroposojil lahko spodbuja podjetništvo na nacionalni in regionalni ravni. Zato je Komisija uvedla evropski mikrofinančni instrument Progress²² in si prizadeva za

²¹ <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>.

²² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sl&catId=836>.

spodbujanje izmenjave dobrih praks na področju mikrofinanc, pri čemer zlasti v okviru JASMINE²³ spodbuja usposabljanja in nudi pomoč za mikrofinančne institucije ter podpira sestavljanje kodeksa pravilnega ravnanja²⁴. Pomembno je, da imajo vse banke ne glede na velikost dostop do vseh finančnih instrumentov EU. Poleg tega bi se banke lahko spodbujale k razvoju posebnih meril za kreditno spodobnost MSP, pri čemer bi lahko npr. upoštevale merila kakovosti.

Zaradi pomanjkljivosti na trgu tveganega kapitala je treba povečati zagotavljanje tveganega kapitala in vlagati v visokokakovostna podjetja z možnostjo rasti. Da bi podjetniki lažje razpršili dvome vlagateljev in bili pripravljeni na naložbe, je treba bolj razširiti dobre prakse usposabljanja iz vse Evrope. Poleg tega je treba na evropski ravni določiti merila za kakovost programov za spodbujanje naložb, ki bodo podjetnikom pomagala pri izboru ustreznega programa.

Treba je tudi bolj ozavestiti vlagatelje glede priložnosti pri možnostih razvoja MSP, ki kotirajo na borzi, na ta način ustvarjati pogoje za učinkovito mrežo borz ali posebnih organiziranih trgov, ki se osredotočajo na MSP, ter razvijati zahteve za kotiranje na borzi in zahteve po razkritju bilančnih podatkov, ki bodo bolj prilagojene MSP.

Komisija bo sprejela akcijski načrt za izboljšanje dostopa MSP do financiranja, vključno z dostopom do tveganega kapitala in finančnih trgov, ter si v okviru mreže Enterprise Europe Network prizadevala za boljšo prilagoditev ponudb tveganega kapitala in povpraševanja po njem.

Finančna podpora EU

Komisija meni, da morajo finančni instrumenti imeti vedno večjo vlogo pri omogočanju dostopa MSP do financiranja in obenem zagotavljati pomemben finančni vzvod za kapital, ki je na voljo za posojila. Kot del splošnega predloga za večletni finančni okvir po letu 2013 bo Komisija za pomoč pri naložbah in rasti MSP predlagala poenostavitve in krepitve obstoječega sklopa inovativnih finančnih instrumentov, ki vključuje jamstveno shemo za MSP in Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja (RSFF)²⁵. Komisija bo posebej pozorna, da bodo prihodnji finančni instrumenti EU imeli ključno vlogo pri zagotavljanju, da se bodo pomanjkljivosti trga, ki vplivajo na MSP, tudi ustrezno reševale.

Poleg tega bodo z uresničevanjem učinkovitega enotnega evropskega trga za sklade tveganega kapitala obravnavane tudi pomanjkljivosti zakonodaj, pri čemer bodo pregledani vsi elementi, ki ovirajo ustrezno delovanje trga skladov tveganega kapitala in prizadevajo rast, ter zagotovljena ustrezna zaščita za male vlagatelje, kjer je primerno.

Cilj poziva Evropskega sveta februarja 2011 k poenostavitvi instrumentov EU za podporo raziskavam in inovacijam je, da bi te instrumente lahko uporabljala inovativna podjetja, zlasti z vzpostavitvijo novega ravnovesja med zaupanjem in nadzorom. Evropski svet poziva k oceni, kako najbolje izpolnjevati potrebe hitrorastočih inovativnih podjetij na podlagi tržnega pristopa. V zvezi s tem je bila Komisija tudi pozvana, da preuči izvedljivost programa za

²³ Skupni ukrep za podporo mikrofinančnih institucij v Evropi.

²⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sl&catId=836> in http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/borrowing/microcredit/index_en.htm.

²⁵ Risk Sharing Financial Facility (Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja), <http://www.eib.org/products/loans/special/rsff/index.htm?lang=en>.

inovacije in razvoj za mala podjetja. Javna naročila morajo biti bolj usmerjena v ustvarjanje večjega povpraševanja po inovativnem blagu in storitvah, pravice intelektualne lastnine pa morajo biti boljše valorizirane, kot določa vodilna pobuda Unija inovacij.

Komisija bo okrepila svoje ukrepe za lažji dostop MSP do programov financiranja EU. Še naprej bo izvajala učinkovito dodeljevanje proračuna kohezijske politike za podporo podjetjem, zlasti dela, ki je neposredno namenjen MSP²⁶. Nadaljevala bo tudi z razpisi glede MSP v tekočem okvirnem programu za raziskave in z zagotavljanjem boljše podpore uporabnikom. Komisija preučuje tudi možnost predloga skupnega strateškega okvira, ki bi zajemal vse tekoče pobude ter programe za raziskovanje in inovacije, ki bi z ohlapnejšimi upravnimi in finančnimi predpisi še zlasti koristili MSP, sklop poenostavljenih instrumentov za MSP s celovitim zajemom inovacijske verige ter rešitev „vse na enem mestu“ za svetovanje in podporo.

Na dostop MSP do financiranja in njihovo prejetje finančnih sredstev Unije bi morale pozitivno vplivati tudi tekoče poenostavljanje finančne uredbe²⁷.

Komisija bo:

- s poenostavljenim in okrepljenim sklopom finančnih instrumentov nadaljevala s prizadevanji za pomoč večjemu številu MSP, in sicer z okrepljenimi shemami jamstev za posojila, ki bodo podprla naložbe, rast, inovacije in raziskave;
- z nadaljnjim poenostavljanjem postopkov poskrbela za dostopnejše programe financiranja za MSP;
- v letu 2011 sprejela akcijski načrt za boljši dostop MSP do financiranja, vključno z dostopom na trge tveganega kapitala, kot tudi ciljne ukrepe, ki se bodo osredotočali na ozaveščanje vlagateljev glede priložnosti, ki jih ponujajo MSP;
- preučila možnost sprejetja nove zakonodajne ureditve za zagotovitev, da bodo skladi tveganega kapitala, ustanovljeni v kateri koli državi članici, do leta 2012 lahko svobodno delovali in vlagali kapital v EU;
- v skladu z zahtevo Evropskega sveta raziskala možnosti za vzpostavitev instrumenta za valorizacijo pravic intelektualne lastnine na evropski ravni, zlasti da bi malim in srednjim podjetjem olajšala dostop do trga znanja.

Države članice so pozvane, da:

- olajšajo dostop MSP do strukturnih skladov s tem, da MSP omogočijo, da vse podatke za podporo iz strukturnih skladov predložijo le enkrat;
- razvijajo rešitve, kot je „ombudsman za posojila“, in tako še naprej omogočajo dialog med MSP in kreditnimi institucijami;

²⁶ Celotna načrtovana dodelitev sredstev kohezijske politike za podporo podjetjem v tekočem programskem obdobju 2007–2013 je približno 55 milijard EUR. Od tega je 27 milijard EUR izrecno namenjeno le MSP, 28 milijard EUR pa ni povezano z velikostjo podjetja.

²⁷ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za letni proračun Unije, COM(2010) 815.

- zagotovijo, da zaradi nedoslednosti pri davčni obravnavi ne prihaja do dvojne obdavčitve, kar bi oviralo čezmejne naložbe tveganega kapitala;
- vzpostavljajo rešitve „vse na enem mestu“, kjer MSP lahko zaprosijo za evropsko, nacionalno ali lokalno nepovratno pomoč.

3.3. Zagotavljanje široko zasnovanega pristopa h krepitvi dostopa do trga za MSP

SBA poziva Komisijo in države članice, da pri spoprijemanju z izzivi trajnostnega gospodarstva podpirajo in spodbujajo MSP k izkoriščanju prednosti enotnega trga, vključno z enotnim digitalnim trgom in rastjo trgov zunaj EU. Poleg tega strategija Evropa 2020 določa nekatere ukrepe za izboljšanje konkurenčnosti EU v primerjavi z njenimi glavnimi trgovinskimi partnerji, in sicer z vzpostavitvijo industrijske politike za dobo globalizacije in prenovljeno trgovinsko strategijo²⁸, ter s spodbujanjem energetske učinkovite Evrope. Ambiciozne cilje glede izboljšanja enotnega trga pa postavlja tudi Sporočilo „K aktu za enotni trg“²⁹, ki predstavlja obsežen sveženj ukrepov.

3.3.1. Kar največji izkoristek enotnega trga za MSP

Kljub precejšnjemu napredku na področju pomoči MSP pri izkoriščanju enotnega trga, so MSP pri odločanju za čezmejne dejavnosti še vedno previdna iz različnih razlogov. Izvrševanje čezmejnih plačil pogosto velja za drago in obremenjujoče, prav tako pa tudi razpoložljivi instrumenti za reševanje sporov s strankami, zlasti pri e-trgovanju. Omogočanje izterjave čezmejnih dolgov je ključno za dobro delujoč enotni trg. Glede na to, da 60 % čezmejnih dolgov ostane neizterjanih, bo Komisija predlagala ukrepe za omogočanje čezmejne izterjave dolgov³⁰.

Treba je tudi še bolj olajšati dostop MSP do javnih naročil, ki v EU predstavljajo 17 % BDP, zlasti z nadaljnjim poenostavljanjem³¹. Dostop MSP do standardov in zastopanje njihovih interesov pri postopku standardizacije se izboljšuje, vendar počasi. Proces bi se lahko še izboljšal, med drugim za zagotovitev uravnoteženega sodelovanja zainteresiranih strani pri postopku standardizacije. Razlike v pravu družb, pogodbenem pravu in davčnih sistemih lahko povzročajo tolikšne težave in stroške, da lahko podjetnike odvrčajo od širitve poslovanja v druge države članice. Zato bo Komisija predlagala enoten sklop predpisov za izračunavanje davčne osnove za podjetja v celi EU in tako poenostavila širitev dejavnosti MSP na enotnem trgu. Za zmanjšanje upravnih bremen za podjetja in spodbujanje čezmejne dejavnosti bodo oblikovane tudi pobude glede delovanja DDV. Poleg tega se MSP pogosto soočajo z nepoštenimi pogodbenimi pogoji in praksami različnih akterjev v dobavni verigi.

Komisija sprejema ukrepe, da bi zagotovila kar najboljše pogoje za čezmejno trgovanje MSP, tudi prek spleta. Enotno območje plačil v eurih (SEPA) bo MSP omogočilo izkoriščanje poenostavljenih plačilnih ureditev z nižjimi stroški, pri čemer na enotnem trgu ne bo več treba

²⁸ Sporočilo „Trgovina, rast in svetovne zadeve“, COM(2010) 612, 9. 11. 2010.

²⁹ http://ec.europa.eu/internal_market/smact/index_en.htm.

³⁰ SEC(2005)433, Priloga k COM(2010) 135 konč.

³¹ Glej zeleno knjigo o modernizaciji na področju javnih naročil EU: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/modernising_rules/consultations/index_en.htm.

uporabljati več kot enega bančnega računa³². SEPA zagotavlja tudi platformo za razvoj vseevropskega elektronskega izdajanja računov in njegovo množično sprejetje s strani MSP. Komisija je v svoji digitalni agendi tudi poudarila možnosti spletnega poslovanja in cilj, da bo do leta 2015 nabavo po spletu opravljalo 33 % MSP. Poleg tega za spodbujanje cenovno ugodne, preproste in hitre odškodninske postopke, ki bi ponujalo učinkovito alternativo dražjim in daljšim sodnim postopkom, Komisija trenutno pripravlja zakonodajni predlog za spodbujanje shem alternativnega reševanja sporov (ADR) v EU, vključno z možnim razvojem vseevropskega spletnega sistema reševanja sporov za poslih v e-trgovanju, ki zajemajo situacije B2B (medpodjetniško poslovanje) in B2C (poslovanje podjetij v razmerju do potrošnikov).

Komisija bo izvedla poglobljeno analizo nepoštenih trgovinskih praks in pogodbenih določil pri medpodjetniškem poslovanju na enotnem trgu in po potrebi podala zakonodajni predlog za zaščito podjetij pred nepoštenimi pogodbenimi pogoji. Poleg tega bo Komisija izdala sporočilo o Direktivi o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju³³ in preučila težave, s katerimi se pogosto soočajo MSP, na primer prevare glede registra podjetij. Komisija si bo tudi prizadevala za zagotovitev, da bodo MSP v gospodarsko odvisnem položaju zaščitena pred nepoštenimi trgovinskimi praksami in bi pri v primeru teh praks imela možnost učinkovitih odškodninskih postopkov, kjerkoli v dobavnih verigah bi se pojavile.

Zakonodaja in politike EU priznavajo pomembnost zagotavljanja ustreznih informacij potrošnikom o proizvodnem postopku, vključno s proizvajalcem in izvorom izdelkov, ki se tržijo na enotnem trgu³⁴. Posebna pozornost je namenjena upoštevanju standardov, ki urejajo zdravje in varnost delavcev in tako zagotavljajo higieno in varnost izdelkov, ter predpisom za varovanje okolja. Medtem ko so zakonodajne pobude za izboljšanje zakonodajnega okvira v obravnavi v Parlamentu in Svetu s podporo Komisije³⁵, morajo biti MSP bolje obveščena o tem, kako uporabljati obstoječe pravne instrumente EU za zaščito svojih zakonitih interesov pred nepoštenimi trgovinskimi praksami in zavajajočimi informacijami.

Protikonkurenčne prakse, kot so karteli in zloraba prevladujočega položaja, pogosto povzročajo škodo MSP. Za preučitev, kako MSP lahko učinkovito uveljavljajo pravico do polne odškodnine za tovrstno škodo, je Komisija začela javno posvetovanje o usklajenem evropskem pristopu h kolektivnemu pravnemu sredstvu.

Precej informacij in nasvetov o enotnem trgu pa je podjetjem na voljo tudi prek informacijskih storitev EU (kot so mreža Enterprise Europe Network, Evropski portal za mala podjetja, SOLVIT, Tvoja Evropa – Podjetniki) ter nacionalna spletišča. To MSP omogoča dostop do informacij v svojem jeziku. Obenem pa morajo države članice spodbujati informacijske storitve Komisije ter izboljševati usklajevanje med Komisijo in nacionalnimi informacijskimi orodji.

Komisija bo:

- izvedla poglobljeno analizo nepoštenih trgovinskih praks v Evropski uniji in po potrebi

³² http://ec.europa.eu/internal_market/payments/sepa/.

³³ Direktiva 2006/114/ES.

³⁴ Informacije glede izvora ali kraja porekla blaga urejata dve zakonodajni pobudi, ki sta trenutno v obravnavi: predlog uredbe glede zagotavljanja informacij o živilih kupcem in „sveženj kakovosti“, COM(2010) 738.

³⁵ Predlog uredbe Sveta o navedbi države porekla za določene izdelke, uvožene iz tretjih držav (COM(2005) 661) in predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekstilnih imenih in s tem povezanim označevanjem tekstilnih izdelkov (COM(2009) 31).

pripravila zakonodajni predlog;

- predstavila davčne pobude, kot sta zakonodajni predlog za skupno konsolidirano davčno osnovo za podjetja (CCCTB) in nova strategija za DDV, zlasti s ciljem zmanjšati davčne ovire in upravne obremenitve za MSP na enotnem trgu;
- v letu 2011 izvedla pregled evropskega sistema za standardizacijo;
- pripravila smernice glede predpisov o označevanju izvora in MSP obveščala o sredstvih, ki so jim na voljo za zaščito zakonitih interesov;
- predlagala instrument evropskega pogodbenega prava za potrebe MSP, ki želijo vstopati na nove trge;
- uvedla enoten postopek za omogočanje čezmejne izterjave dolgov, s katerim bo upnik lahko zadržal dolžnikova sredstva na bančnem računu v drugi državi članici.

Države članice so pozvane, da:

- v celoti izvajajo „Evropski kodeks najboljših praks, ki malim in srednjim podjetjem (MSP) zagotavlja lažji dostop do javnih naročil“;
- spodbujajo spletno objavo lahko dostopnih in brezplačnih povzetkov evropskih standardov z jasno navedbo sprememb, kadarkoli so ti spremenjeni.

Komisija bo storila naslednje, države članice pa so pozvane:

- da si skupaj prizadevajo za krepitev elektronske interoperabilnosti na notranjem trgu, v skladu z Aktom za enotni trg pa za izpolnitev predloga za sklep glede vzajemnega priznavanja e-identifikacije in e-avtentifikacije v celotni Evropski uniji do leta 2012 ter za pregled direktive o elektronskem podpisu v letu 2011.

3.3.2. Pomoč MSP pri soočanju z globaliziranimi trgi

Globalizirani trgi ponujajo nove poslovne priložnosti za MSP Evropske unije, za katera nedavna raziskava kaže³⁶, da so bolj mednarodno aktivna od enakih podjetij v ZDA in na Japonskem. 25 % MSP Evropske unije izvažata ali pa je izvažalo v zadnjih 3 letih, 13 % od njih pa je izvažalo zunaj enotnega trga EU. Obenem raziskava opozarja na velike neizkoriščene možnosti trgov, zlasti v državah BRIK³⁷, za katere se ocenjuje, da bodo do leta 2030 predstavljale 60 % svetovnega BDP. Trenutno na teh trgih deluje le od 7 % do 10 % izvoznih MSP Evropske unije.

Za uspešno dostopanje do trgov tretjih držav morajo biti MSP ustrezno usposobljena, podprta s primernim okvirom politike, ki jim omogoča konkurenčno prednost, ter imeti enake

³⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/internationalisation/index_en.htm.

³⁷ Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska.

konkurenčne pogoje pri soočanju z ovirami, kot so tuji zakonodajni okviri in netarifne ovire³⁸. Komisija preučuje številne možnosti, vključno s pomočjo pri dostopanju na trg in smernicami glede zakonodajnih vprašanj, standardizacije in ocenjevanja skladnosti. Pri tem upošteva storitve, ki jih zagotavljajo obstoječe poslovne organizacije, mreža Enterprise Europe Network, center EU za poslovanje in tehnologijo v Indiji ter Center EU za MSP na Kitajskem. Obenem MSP izkoriščajo ukrepe v okviru strategije dostopa do trga, kot je podatkovna zbirka o dostopu do trga ali delo več kot 30 skupin za dostop do trga, ki delujejo na ključnih izvoznih trgih in združujejo lokalno strokovno znanje predstavnikov delegacij EU, veleposlaništev držav članic in poslovanja EU za boljši dostop evropskih podjetij na te trge³⁹.

Komisija je odločena spodbujati nove oblike sodelovanja med podjetji, vključno s podjetji iz različnih regij ali držav. To predstavlja nov model sodelovanja v obliki grozdov in poslovnih mrež, ki omogočajo podjetjem, da združijo moči, obenem pa spodbujajo koherenten in usklajen pristop k doseganju skupnega cilja brez izgube neodvisnosti. Komisija bo izvedla raziskavo, kako se tovrstno sodelovanje lahko najbolje podpira na evropski ravni.

Poleg tega bo Komisija na začetku leta 2011 uvedla nove ukrepe za podporo grozdov svetovnega ranga za spodbujanje mednarodnih aktivnosti grozdov, odličnosti pri upravljanju grozdov in širjenja Evropskega observatorija grozdov.

Kot del mednarodne agende EU bo Komisija v dvostranskem in večstranskem sodelovanju s tretjimi državami spodbujala področja posebnih interesov za MSP, npr. pospeševanje trgovine pa tudi vključevanje načel SBA v ustrezne sporazume in s tem povezane mehanizme za spremljanje in usklajevanje. Poleg tega si bo še naprej prizadevala za odstranjevanje netarifnih ovir in omejitev dostopa do surovin z uporabo razpoložljivih orodij trgovinske politike. To bo tudi prispevalo k nadaljnjemu odpiranju sektorjev, ki so za MSP večinoma še vedno nedostopni, in podpiralo uveljavljanje IPR.

³⁸ Raziskava, ki jo je naročila Komisija, opredeljuje posebne težave, s katerimi se soočajo različne vrste MSP pri preiskavah trgovinske zaščite, vključno s pomanjkanjem preglednosti in težavnim dostopom do informacij, ter zanje predlaga možne rešitve. Države članice s trenutno posvetujejo o rezultatih raziskave za določitev prihodnjih ukrepov. Več informacij je na voljo na spletišču GD za trgovino: <http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/tradedefence/information-for-business/sme/>.

³⁹ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/market-access/export-from-eu/>.

Komisija bo:

- leta 2011 predstavila novo strategijo za podporo MSP Evropske unije na trgih zunaj EU ter strategijo za svetovno konkurenčne grozde in mreže⁴⁰, ki se bo posebej osredotočala na analizo vloge, ki jo imajo ti pri krepitvi konkurenčnosti MSP;
- obravnavala težave, s katerimi se MSP spoprijemajo v zvezi z uporabo instrumentov trgovinske zaščite (TDI), z boljšim informiranjem o teh instrumentih in pomočjo pri njihovi uporabi;
- nadaljevala s sistematičnimi prizadevanji za odstranjevanje netarifnih ovir v prostotrgovinskih sporazumih, omogočala dostop MSP do trgov tretjih držav in pomagala pri uveljavljanju IPR v skladu s prenovljeno trgovinsko politiko.

Države članice so pozvane, da:

- podpirajo mreženje MSP v skladu s predpisi Skupnosti o državni pomoči in pravili o konkurenci;
- spodbujajo MSP glede najema ali nakupa strokovnega znanja za pomoč pri rasti podjetij, inovacijah in internacionalizaciji.

3.3.3. Pomoč pri prispevanju MSP k energetsko učinkovitemu gospodarstvu

Komisija je sprejela ukrepe za ozaveščanje MSP o okoljskih in energetskih vprašanjih in jim pomagala pri izvajanju zakonodaje, ocenjevanju njihove okoljske in energetske uspešnosti ter nadgrajevanju znanja in spretnosti ter kvalifikacij. Te ukrepe je treba podpirati, vendar je Evropa 2020 v ospredje postavila pomoč MSP, da postanejo ključni akterji pri prehodu na energetsko učinkovito rast. Čeprav imajo MSP za optimizacijo rabe virov nekatere tržne pobude, včasih ni lahko prepoznati ali razlagati znakov na trgu, MSP pa se soočajo tudi z izzivi zaradi omejenega obsega informacij, časa ter človeških in finančnih virov. Za premagovanje naštetega morajo imeti na voljo primerna finančna sredstva, vključno s sredstvi iz regionalnih podpornih programov za podjetja, pravočasne informacije in konkretno pomoč organizacij za podporo podjetjem, kot so trgovinska zbornica in svetovalne službe. K temu prehodu je mogoče prispevati z razvojem pobud za spodbujanje presoj v zvezi z energetiko in viri.

Za spodbujanje ravnanja, ki vodi v energetsko učinkovitost ter tako koristi ustvarjanju novih delovnih mest in gospodarski rasti, se lahko uporabljajo tudi tržni instrumenti.

Komisija bo vzpostavila poseben okvir, ki bo MSP omogočil premagovanje izzivov energetsko učinkovitega gospodarstva in izkoriščanje njegovih možnosti. Komisija bo zlasti:

- izvajala novi načrt za energetsko učinkovitost in si prizadevala za akcijski načrt za ekološke inovacije, ki namenja posebno pozornost MSP pri spodbujanju mreženja, nizkoogljičnih tehnologij in energetsko učinkovitih inovacij;
- nadaljevala z razvojem posebnih ukrepov v zvezi s strokovnjaki za okolje in energetiko v

⁴⁰ Sporočilo Komisije: „Celostna industrijska politika za dobo globalizacije. Konkurenčnost in trajnost v središču pozornosti“, COM(2010) 614.

okviru mreže Enterprise Europe Network, pri čemer se bo strokovno znanje o najnovejših metodologijah in najboljših praksah preneslo iz regij z naprednejšimi izkušnjami v tiste, ki zaostajajo;

- mreža Enterprise Europe Network bo MSP podpirala pri trženju izdelkov in storitev, ki nastajajo na podlagi najboljših praks, zlasti nizkoogljičnih tehnologij;
- odbori MSP in podatkovna baza povratnih informacij za SME v okviru mreže Europe Enterprise Network se bodo uporabljali za pomoč pri izboljševanju kakovosti okoljske zakonodaje, tudi njenega izvajanja.

Države članice so pozvane, da:

- bolje izkoriščajo možnosti državnih pomoči za podporo naložbam na področju okolja in energetike;
- pomagajo MSP pri pridobivanju potrebnih vodstvenih in tehničnih znanj za prilagoditev svojega poslovanja nizkoogljičnemu, energetske učinkovitemu gospodarstvu, med drugim prek Evropskega socialnega sklada;
- zagotavljajo zakonodajne pobude za MSP, ki so registrirane v sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) in uporabljajo standard ISO 14 000, ter sprejmejo ukrepe za spodbujanje mikro- in malih podjetij k izkoriščanju poenostavljenih shem, kot je EMAS, npr. „EMAS-EASY“.

3.4. Spodbujanje podjetništva, ustvarjanja novih delovnih mest in vključujoče rasti

Pri ustvarjanju novih delovnih mest so MSP vodilna v EU, vendar je bilo zaradi gospodarske krize izgubljenih približno 3,25 milijona delovnih mest.

V trenutnih razmerah morajo države članice nadaljevati s poenostavljanjem upravnih zahtev in postopkov za stečaj podjetij, ki propadajo. Poleg tega do približno tretjine propada podjetij pride v okviru prenosov podjetij. Zato je izboljšava okvirnih pogojev za prenose podjetij bistvenega pomena, saj bo v naslednjem desetletju vsako leto treba predstaviti do 500 000 podjetij z 2 milijonoma delovnih mest⁴¹. Leta 2011 bo Komisija predstavila sklop priporočil politike, ki bodo izhajala iz raziskave o obsegu vprašanj stečaja in nove priložnosti.

Kot del vodilne pobude „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta“⁴² bo Komisija ocenila prihodnje potrebe glede znanj in spretnosti v mikropodjetjih in podjetjih, kot so obrtna. Pobuda „Mladi in mobilnost“⁴³ poudarja tudi usposabljanje, da bi izobraževalni sistemi resnično zagotavljali prava znanja in spretnosti za ustanavljanje in upravljanje MSP.

Premalo inovativnih MSP Evropske unije zraste v velika, svetovno uspešna podjetja. Ostale ovire, s katerimi se podjetniki srečujejo pri „udejanjanju idej na trgu“, je treba odstraniti z uporabo najrazličnejših ukrepov politike, ki temeljijo na široki zasnovi inovacij pri izdelkih in storitvah ob upoštevanju kakršnih koli sprememb, ki pripomorejo k pospeševanju in izboljševanju načinov, na katere podjetja snujejo, razvijajo, izdelujejo in tržijo nove izdelke in

⁴¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/documents/transfers/index_en.htm.

⁴² COM(2010) 682 konč.

⁴³ COM(2010) 477 konč.

storitve, kot je določeno v sporočilu Unija inovacij⁴⁴. Komisija bo raziskala možnosti spremljanja uspešnosti mikropodjetij na področju inovacij ter predlagala celovit okvir za razvoj in spodbujanje e-znanj za inovacije in konkurenčnost, pri čemer bo posebno pozornost namenila malim podjetjem, na novo ustanovljenim podjetjem in v rast usmerjenim mladim podjetjem („gazelam“).

Obstajajo tudi MSP, pri katerih se poslovni modeli razlikujejo od tradicionalnih kapitalskih podjetij. Ta kategorija, znana kot „socialno gospodarstvo“, vključuje neprofitna združenja, fundacije, zadrage, družbe za vzajemno zavarovanje in podobne pravne oblike. Kot odziv na posebne potrebe teh podjetij je Komisija v Aktu za enotni trg napovedala številne ukrepe, ki bodo zagotavljali enake konkurenčne pogoje. Ti ukrepi bi obravnavali vprašanja, povezana z zadrugami, fundacijami in družb za vzajemno zavarovanje na eni ter podjetij s socialnimi cilji na drugi strani.

Komisija bo:

- ustvarila mentorske programe za podjetnice v vsaj 10 državah EU za zagotavljanje nasvetov in podpore pri ustanavljanju, delovanju in rasti njihovih podjetij;
- opredelila najboljše prakse za podporo prenosom podjetij in začela s kampanjo za spodbujanje teh praks;
- do konca leta 2011 sprejela pobudo za socialna podjetja, ki se bo osredotočala na podjetja s socialnimi cilji.

Države članice so pozvane, da:

- do leta 2012 izvedejo priporočilo iz akcijskega načrta SBA za skrajšanje časa, potrebnega za ustanovitev novega podjetja, na 3 delovne dni in zmanjšanje stroška na 100 EUR; do leta 2013 na en mesec skrajšajo čas, potreben za pridobitev licenc in dovoljenj (vključno z okoljskimi dovoljenji) za začetek in opravljanje določene dejavnosti podjetja;
- do leta 2013 izvedejo priporočilo iz akcijskega načrta SBA za spodbujanje nove priložnosti za podjetnike z omejitvijo časa rehabilitacije in poravnave dolgov za poštenega podjetnika po stečaju na največ tri leta;
- razvijajo uporabniku prijazne in široko podprte trge ter zagotovijo usposabljanje in podporo za povečanje števila uspešnih prenosov podjetij, vključno s kampanjami za osveščanje glede pomembnosti zgodnje priprave prenosov podjetij.

4. KREPITEV UPRAVLJANJA SBA ZA OPRIJEMLJIVE REZULTATE

Za uspešno izvajanje SBA je ključno dobro upravljanje.

Za oceno napredka bo Komisija zbirala informacije o ukrepih držav članic in izdajala letna poročila o konkurenčnosti držav članic EU v skladu s členom 173 Lizbonske pogodbe. Spremljanje politike konkurenčnosti držav članic bo osnova za medsebojne preglede in izmenjavo dobrih praks. Komisija bo o napredku pri izvajanju SBA poročala Svetu.

⁴⁴ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm.

Okrepljena bo vloga zainteresiranih strani, pri čemer so zainteresirane strani s področja MSP pozvane, da aktivno sodelujejo pri izvajanju SBA, vključno z zagotavljanjem rednega obveščanja glede izvajanja ukrepov SBA.

Komisija bo:

- ustanovila svetovalno skupino za SBA, ki jo bodo sestavljali predstavniki vlad in poslovnih organizacij ter bo prispevala k vrednotenju in poročanju o ukrepih politike SBA in spodbujala izmenjavo dobrih praks. V tem okviru bo še naprej razvijala pregled uspešnosti MSP ter se pri tem osredotočila na ukrepe iz akcijskega načrta SBA in tako spremljala in ocenjevala uspešnost držav članic pri izvajanju SBA na podlagi najrazličnejših kazalcev uspeha;
- predlagala organizacijo letne skupščine SBA, ki bo tesno povezana s konferenco SBA o dobrih praksah, za mobilizacijo vseh ustreznih zainteresiranih strani pri izvajanju SBA in krepitev dialoga med njimi;

Države članice ter morebitni regionalni in lokalni organi so pozvani, da:

- ob usklajevanju s predstavniki poslovnih organizacij določijo nacionalne in lokalne načrte za izvajanje SBA, ki jih bosta podpirala kakovosten mehanizem za spremljanje in organ, zadolžen za usklajevanje vprašanj MSP v različni organih („odposlanec MSP“), ki ima dovolj človeških virov in visok položaj v sami upravi.

5. NADALJNI UKREPI

Za zagotavljanje izvajanja SBA v celoti in kot odgovor na trenutne izzive, s katerimi se soočajo MSP, je Komisija odločena nadaljevati s prednostno obravnavo MSP in upoštevati njihove posebne značilnosti v svojih predlogih in programih. Boljša ozaveščenost in vidnost ukrepov, kar se tiče nacionalnih in regionalnih oblikovalcev politik in drugih zainteresiranih strani, bo bistvenega pomena za zagotovitev, da se bo SBA izvajal blizu podjetnikov. Odposlanec MSP bo pooblaščen za spremljanje napredka v državah članicah in bo redno obveščal skupščino MSP. Države članice so pozvane, da v celoti izvedejo posodobljeni SBA. Ta poziv v enaki meri velja tudi za države članice in možne kandidatke.

PRILOGA

Pregled SBA

Primeri nekaterih dobrih praks pri izvajanju 10 načel SBA

Opozorilo: Ta priloga ne predstavlja celovite ocene politik držav članic in jo je treba obravnavati kot **dopolnilo** razpoložljivih evropskih ali nacionalnih publikacij o politikah MSP.

Načelo 1: Spodbujanje podjetništva	Številne države članice so uvedle <u>podjetniške programe</u>, ki spodbujajo podjetniško miselnost ter znanja in sposobnosti pri mladih in jih ozaveščajo glede možnosti ustanovitve podjetja, z vključevanjem podjetništva v <u>učne načrte šol in univerz</u> ali organizacijo posebnih projektov.⁴⁵ V nekaterih državah je izobraževanje o podjetništvu predmet celovite nacionalne strategije (Danska, Nizozemska, Švedska in Združeno kraljestvo), druge države pa napredujejo v tej smeri (Avstrija, Portugalska). V Latviji lahko na stotine študentov letno predloži poslovne načrte v okviru tekmovanja. Nizozemska je ustanovila program za mreženje mladih podjetnikov v ZDA. Nekatere države sodelujejo v nacionalnih ali evropskih programih za spodbujanje <u>ženskega podjetništva</u> (Ciper, Danska, Grčija, Finska, Francija, Nemčija, Islandija⁴⁶, Irska, Italija, Norveška⁴⁷, Poljska, Slovaška in Švedska). Nekatere države članice za te programe uporabljajo precej sredstev iz strukturnih skladov. <u>Drugi primeri dobre prakse</u>⁴⁸ Avstrija: Prenos podjetij omogoča „borza nasledstva“ (ustanovljena leta 2008). Zagotavlja podporne storitve in elektronsko platformo za povezovanje podjetnikov, ki nameravajo prenesti podjetja, s podjetniki, ki jih želijo prevzeti. Francija: Status „auto-entrepreneur“ (2009) omogoča vsem državljanom (nezaposlenim, zaposlenim, uradnikom, upokojencem) enostavno ustanovitev podjetja in izkoriščanje številnih davčnih oprostitev v prvih treh letih. Od januarja 2009 do junija 2010 je podjetja ustanovilo več kot 500 000 oseb s statusom „auto-entrepreneur“.
---	---

⁴⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/files/member_states_competitiveness_performance_and_policies_en.pdf.

⁴⁶ Islandija in Norveška sta med državami nečlanicami EU, ki izvajajo SBA ter izkoriščajo program za konkurenčnost in inovativnost.

⁴⁷ Glej opombo 2.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

	Romunija: Cilj programa „Start“ je razvoj podjetniških znanj pri mladih (18–35 let) in podpora pri ustanovitvi novih podjetij. (Proračun: Leta 2009 21,2 milijona EUR, vključno z 19 milijoni EUR za nepovratno pomoč in 2,1 milijona EUR za financiranje izvajalske agencije). Švedska: Nacionalni program za spodbujanje ženskega podjetništva (2007–2010) zagotavlja podpirne storitve in mentorstvo pri ustanavljanju novih podjetij, ki jih vodijo ženske. Ustanovljena je bila nacionalna mreža ambasadork in leta 2009 navdihnili tudi nastanek Evropske mreže ambasadork ženskega podjetništva.
--	---

Načelo 2: Nova priložnost	Le pet držav članic (Belgija, Finska, Irska, Španija in Združeno kraljestvo) izpolnjuje priporočilo⁴⁹, da se v primeru stečaja, ki ni posledica goljufije, vsi pravni postopki prenehanja podjetja zaključijo v enem letu. <u>Drugi primeri dobre prakse</u>⁵⁰ Belgija: Akt o kontinuiteti podjetij (2009) zagotavlja mirovanje podjetjem, ki se soočajo s finančnimi težavami, za preprečevanje insolventnosti in predstečajnega obdobja. Estonija: Akt o reorganizaciji, sprejet leta 2008, predstavlja alternativo stečajnim postopkom, ki podjetjem omogočajo preživetje v primeru začasnih težav s solventnostjo. Latvija: Leta 2010 je začel veljati nov zakon o insolventnosti, ki je poenostavil in pospešil postopke insolventnosti ter tako zagotovil stabilizacijo finančnega sektorja in zmanjšal stopnjo dolga v zasebnem sektorju.
----------------------------------	--

Načelo 3: Najprej pomisli na male	„Test MSP“ je v svoj pristop k nacionalnemu odločanju vključilo le nekaj držav članic (Belgija, Danska, Finska, Luksemburg, Nemčija, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo). Nizozemska je zanimiv primer uspešnega zmanjšanja upravne obremenitve; nizozemski model⁵¹ so prevzele druge države.
--	--

⁴⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/docs/sba/sba_action_plan_en.pdf.

⁵⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

⁵¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/administrative-burdens/action-programme/index_en.htm#h2-5 & in http://english.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,4093799&_dad=portal&_schema=PORTAL.

	<u>Drugi primeri dobre prakse</u> Nemčija: Leta 2009 je bilo poenostavljenih 23 birokratskih postopkov kot del tretjega akta o zmanjšanju birokratskih ovir za MSP⁵². Italija: Aprila 2010 je vlada sprejela priporočilo za izvajanje SBA v Italiji in ustanovila stalno delovno skupino, v kateri sodelujejo ministrstva, zbornice, poslovne organizacije, regije in italijanski član Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, za spremljanje izvajanja SBA in razvoj alternativ v zvezi s tem. O izvajanju SBA se vsako leti sestavi poročilo, ki je objavljeno na spletu⁵³.
--	---

Načelo 4: Odzivna uprava	<u>Primeri dobre prakse</u>⁵⁴ Češka: Za poenostavitev prenosa podatkov ter komunikacije med podjetji in upravnimi organi je bil vzpostavljen elektronski sistem komunikacije „Data Box“ (2009). Madžarska: Uprava zagotavlja rešitve „vse na enem mestu“ za registracijo podjetja s preprostejšimi in elektronskimi postopki (elektronski postopki so obvezni od leta 2008, čas, potreben za ustanovitev podjetja, pa je bil skrajšan na eno uro). Portugalska: Cilj programa „Simplex“ je poenostavitev upravnih procesov, postopkov in praks. Od leta 2009 javna posvetovanja potekajo tudi prek javnega bloga.
---------------------------------	--

⁵² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

⁵³ http://www.sviluppoeconomico.gov.it/pdf_upload/documenti/Rapportosba2010DEF.pdf in http://www.sviluppoeconomico.gov.it/primopiano/dettaglio_primopiano.php?sezione=primopiano&tema_dir=tema2&id_primopiano=718

⁵⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

Načelo 5: Dostop do javnih naročil	Le nekaj držav je začelo s spodbujanjem <u>Evropskega kodeksa najboljših praks</u> za lažji dostop MSP do javnih naročil (Avstrija, Francija, Nemčija, Irska, Poljska, Portugalska, Švedska in Združeno kraljestvo). Najbolj razširjena ukrepa na tem področju, ki sta prijazna do MSP, sta še vedno razdeljevanje razpisov na sklope ter olajševanje dostopa do informacij s centraliziranimi spletišči, interaktivnimi spletnimi stranmi in drugimi izboljšavami elektronske nabave. <u>Drug primer dobre prakse</u>⁵⁵ Združeno kraljestvo: Spletni vladni portal „Supply2.gov.uk“ objavlja naročila javnega sektorja in omogoča dostop do priložnosti v okviru vlade. Leta 2008 je Urad za državno trgovino (Office of Government Commerce) objavil 12 priporočil za zmanjšanje ovir, s katerimi se soočajo MSP pri naročilih javnega sektorja.
--	---

Načelo 6: Dostop do finančnih sredstev	<u>Primeri dobre prakse</u>⁵⁶ Večina držav članic je sprejela ukrepe politike za omogočanje dostopa do finančnih sredstev za MSP prek javne podpore <u>shemam jamstev za posojila</u> (Belgija, Ciper, Češka, Estonija, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija in Združeno kraljestvo) ali sofinanciranje <u>mikroposojil</u> (Avstrija, Nemčija, Madžarska, Irska, Latvija, Litva, Slovaška in Švedska). Nekaterne države članice so tudi uvedle ukrepe za povečanje <u>tveganega kapitala</u> (Češka, Danska, Nemčija, Irska, Luksemburg, Poljska, Slovaška, Švedska in Združeno kraljestvo). Treba je tudi opozoriti, da so Belgija, Madžarska, Francija, Irska in v zadnjem času Finska vzpostavile „<u>ombudsmana za posojila</u>“. Nekaj držav članic je ukrepalo glede vprašanja zamud pri plačilih v pričakovanju preoblikovanja Direktive o zamudah pri plačilih in jo v nekaterih primerih tudi presegle (Belgija, Francija, Nemčija, Portugalska in Združeno kraljestvo). Leta 2010 je Španija sprejela nov zakon, ki določa 30-dnevni rok pri javnih plačilih in 60-dnevni rok pri plačilih med podjetji.
--	---

⁵⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

⁵⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

Načelo 7: Enotni trg	22 držav članic je vzpostavilo delujoče storitve „vse na enem mestu“ („enotne kontaktne točke“) ⁵⁷ . Kadar ponudniki storitev želijo poslovati v Evropi, jim je omogočeno elektronsko opravljanje upravnih formalnosti. 15 držav zagotavlja spletno stran v angleškem jeziku poleg nacionalnega jezika (Belgija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Italija, Litva, Nizozemska, Portugalska, Španija in Švedska).
-----------------------------	---

Načelo 8: Znanja in inovacije	Nekatere države članice zagotavljajo <u>financiranje novim inovativnim podjetjem</u>, zlasti v obliki začetnega in tveganega kapitala (Avstrija, Belgija, Češka, Finska, Nemčija, Grčija, Madžarska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo). Druge zagotavljajo finančno pomoč <u>inovacijskim centrom ali centrom konkurenčnosti</u>, ki povezujejo univerze, raziskovalne centre in podjetja (Avstrija, Belgija, Češka, Nemčija, Francija, Irska, Italija in Združeno kraljestvo). „Inovacijski boni“, ki MSP omogočajo nakup svetovalnih storitev in strokovnega znanja na področju inovacij, so postali splošno razširjeni (Avstrija, Grčija, Irska, Nizozemska, Portugalska, Slovenija in Združeno kraljestvo)⁵⁸. <u>Drug primer dobre prakse</u> Italija: Za spodbujanje mreženja inovativnih MSP je bil julija 2010 sprejet zakon, ki ureja mreže podjetij in jim zagotavlja proračunske, upravne in finančne pobude⁵⁹.
--------------------------------------	--

Načelo 9: Spreminjanje okoljskih izzivov v priložnosti	Za pomoč MSP pri nadgradnji ali zamenjavi opreme z energetske učinkovitimi alternativami nekaj držav članic zagotavlja financiranje za energetske učinkovitost v obliki ugodnih posojilnih pogojev ali neposrednih subvencij (Belgija, Bolgarija, Ciper, Francija, Nemčija, Malta, Portugalska, Slovenija in Združeno kraljestvo). Nekatere tudi podpirajo MSP, ki razvijajo poslovne priložnosti na zelenih trgih (Bolgarija, Češka, Nemčija in Slovaška). Države članice zagotavljajo MSP tudi svetovalne službe za informiranje in ozaveščanje MSP o znižanju stroškov in poslovnih priložnostih, ki nastajajo v zvezi z energetske učinkovitostjo (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Nemčija, Madžarska, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo)⁶⁰.
---	---

⁵⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/.

⁵⁸ *SMEs, Entrepreneurship and Innovation*. Študije OECD o MSP in podjetništvu, 2010.

⁵⁹ http://www.urp.it/allegati/Legge_2010_122.pdf (člen 42).

⁶⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).

	<u>Drugi primeri dobre prakse</u>⁶¹ Danska: Dansko ministrstvo za gospodarstvo podpira poslovne priložnosti na zelenih trgih s pomočjo sklada za poslovne inovacije (100 milijonov EUR za obdobje 2010–2012), ustanovljenega leta 2009. Nizozemska: Fundacija za znanje in inovacije v energetske in okoljski tehnologiji (ustanovljena leta 2008) je mreža 160 podjetij, strokovnih ustanov ter regionalnih in lokalnih vlad, ki sofinancira projekte, povezane z ekološkimi izdelki in tehnologijami (npr. pametne naprave na sončno energijo, pametna omrežja itd.)
--	---

Načelo 10: Podpora internacionalizaciji	Nekatere vlade podpirajo internacionalizacijo MSP, npr. s finančno podporo za spodbujanje izvoza, strategije dostopa na trg in sodelovanje na sejnih (Ciper, Češka, Danska, Estonija, Francija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovaška, Španija, Švedska in Združeno kraljestvo). Nekatere (Danska, Slovenija) se osredotočajo na hitrorastoča podjetja, usmerjena v internacionalizacijo. Druge so ustanovile nove agencije za spodbujanje izvoza (Luksemburg) ali nove podporne programe (Madžarska). Poskusno se izvaja tudi mentorski program, v okviru katerega velika podjetja podpirajo internacionalizacijo MSP (Francija)⁶².
---	--

⁶¹ Vir: SBA: Podatkovna baza dobrih praks <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/best-practices/database/SBA/index.cfm?fuseaction=welcome.detail>.

⁶² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm (glej povzetke osnovnih dejstev SBA 2009, oddelek 5 o dobri praksi).